

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 82/06-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. marca 2006 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. K. T., bytom B., zastúpenej advokátom JUDr. M. Š., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a ochranu mena zaručeného v čl. 19 ods. 1 a základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 18 Ct 26/02 z 15. júna 2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 56/05 z 22. septembra 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. K. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. januára 2006 doručená sťažnosť JUDr. K. T., bytom B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I

(ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 18 Ct 26/02 z 15. júna 2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 56/05 (ďalej aj „krajský súd“) z 22. septembra 2005.

Zo sťažnosti vyplynulo, že: *«Sťažovateľka bola účastníčkou súdneho konania od podania žaloby dňa 4. 6. 1996 až do posledného štádia konania, v ktorom bol vydaný právoplatný rozsudok vo veci ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka spojenej s návrhom na nemajetkovú ujmu. (...)*

Denník Sme (vydavateľ VMV, a. s.) 14. 5. 1996 uverejnil článok „Panychída za R. R. pri múre popravy“, (...) v ktorom okrem iného bola uvedená veta „...toto sú prvé obeť politickej studenej vojny, ktorú vedie vláda s občanmi Slovenskej republiky...“.

(...) aj keď v článku v denníku SME sa uvádzal pojem „vláda“ široká verejnosť to jednoznačne vnímala v rovine fyzických osôb, ktoré ju tvorili a teda neobstojí právny názor, že ja som bola subjekt, ktorého sa to vonkoncom nemohlo dotknúť, keďže vláda je úplne iný subjekt. Pravda je taká, že nepravdivé tvrdenia v článku „Panychída za R. R. pri múre popravy“ poslúžili za „odrazový mostík“ pre útoky na členov M. vlády, vrátane mňa ako podpredsedníčku vtedajšej vlády. (...)

Dňa 4. 6. 1996 na Okresný súd v Banskej Bystrici všetci členovia vlády, t. j. celá vláda podali žalobu na ochranu osobnosti na žalovaného v 1. rade P. T., redaktora denníka Sme a na žalovaného v 2. rade vydavateľa denníka spoločnosť VMV, a. s. s tým, že žiadali ospravedlnenie a nemajetkovú ujmu. (...) Okresný súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo dňa 6. 11. 1996 rozhodol, že žalovaný v 2. rade je povinný uverejniť ospravedlnenie a priznal nemajetkovú ujmu žalobcom. (...)

Proti meritu rozsudku Okresného súdu v Banskej Bystrici sa dňa 14. 2. 1997 odvolal žalovaný v 1. rade s námietkou predpojatosti. (...)

O odvolaní proti rozsudku Okresného súdu v Banskej Bystrici rozhodoval Krajský súd v Košiciach (...). Vzhľadom na vznesenú námietku predpojatosti na základe uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vec bola postúpená Okresnému súdu Bratislava I (...). (...) o merite veci rozhodol Okresný súd Bratislava I rozsudkom zo dňa 24. 8. 1998 tak, že žalovaný v 2. rade je povinný uverejniť ospravedlnenie a priznal nemajetkovú ujmu žalobcom. (...)

Proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I podal odvolanie žalovaný v 2. rade t. j. VMV a. s., o ktorom po vykonanom dokazovaní rozsudkom zo dňa 19. 1. 2000 rozhodol Krajský súd v Bratislave. V rozsudku v plnom rozsahu potvrdil enunciát Okresného súdu Bratislava I (...).

Proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave z iniciatívy žalovaného v 2. rade podal 13. 12. 2000 zástupca generálneho prokurátora M. L. mimoriadne dovolanie, ktorému Najvyšší súd rozsudkom zo dňa 27. 3. 2001 vyhovel. Dovolací súd napadnutý právoplatný rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. 1. 2000 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 24. 8. 1998 zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie so záväzným právnym názorom, že súdy nesprávne posúdili otázku aktívnej legitímácie, lebo „vláda je subjektom celkom odlišným od fyzických osôb, z ktorých sa skladá...“. (...)

Okresný súd Bratislava I v zmysle záväzného právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky svojím rozhodnutím žalobu členov vlády o ochranu osobnosti a nemajetkovú ujmu v plnom rozsahu zamietol. (...)

Proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I – v záujme vyčerpania všetkých opravných prostriedkov – som podala v zákonnej lehote odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 22. 9. 2005 (...). Rozsudkom (...) bolo zamietnuté moje odvolanie a výrok v rozhodnutí 1. inštancie – okrem trov konania – sa potvrdil. (...)

(...) každému občanovi - teda aj členovi vlády - prislúcha základné ľudské právo obrátiť sa na súd a domáhať sa ochrany svojich práv a slobôd. Toto základné ľudské právo je neodňateľné, nescudziteľné a nezrušiteľné. Ďalej jednoznačne vyplýva, že každý má právo na ochranu cti a dobrej povesti - teda aj členovia vlády ako ústavní činitelia - keď sú čo i sprostredkovane adresne cez funkcie, ktoré vykonávajú, evidentne a dokázane zasiahnutí vo svojej cti a dobrej povesti. Ak sa v súdnom konaní na základe vykonaného dokazovania preukázalo, že k zásahu do dobrej povesti a cti skutočne došlo, potom musia mať ako fyzické osoby právo na ochranu svojej cti a dobrej povesti.

Uvedené právo na ochranu cti a dobrej povesti - vzhľadom na zdĺhavosť súdneho konania - nemôže po ukončení ústavnej funkcie člena vlády zaniknúť, ale musí trvať počas celého obdobia prebiehajúceho súdneho konania. Nie je mysliteľné a je aj nelogické, aby

nová vláda, resp. jej členovia obhajovali česť a dobrú povest' bývalej vlády, resp. jej členov. „Vláda“ je totiž kategória existujúca iba v pojmovom aparáte myšlienkových operácií. V realite sú to vždy konkrétne fyzické osoby identifikované v ústave uvedenými funkciami, vláda sa skladá z predsedu, podpredsedov a ministrov. Nie je preto prijateľný názor žalovaného uvedený v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že: „...vláde ako kolektívnemu orgánu prináleží ochrana podľa tlačového zákona, nie však podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka...“ (str. 8 rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.)

Uvedený názor nie je prijateľný z toho dôvodu, že v prípade vlády ako právnickej osoby ústava ako najvyšší zákon v článku 109 ods. 1 priamo cez výpočet funkčného substrátu vlády identifikuje okruh fyzických osôb, ktoré ju tvoria - samozrejme nie uvedením ich mien a priezvísk, ale uvedením ich funkcií. Keďže tieto funkcie sú v štáte ojedinelé a nezameniteľné, identifikácia fyzických osôb je veľmi adresná a jednoznačná.

Preto nie je prijateľný názor, že vláde, resp. jej členom prináleží ochrana iba podľa tlačového zákona.

I keď vláda nesporne kolektívnym orgánom je, je to však taký kolektívny orgán, ktorý na rozdiel od množiny kolektívnych orgánov (právnických osôb) existujúcich v našom štáte, má priamo v ústave funkčnú identifikáciu svojho personálneho substrátu. Z toho dôvodu, ak niekto hovorí alebo píše o vláde, zároveň hovorí alebo píše o funkčne identifikovaných subjektoch, ktoré ju tvoria. Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrený v rozsudku z 27. 3. 2001 že: „vláda je subjektom celkom odlišným od fyzických osôb, z ktorých sa skladá...“ je podľa môjho názoru nielen nesprávny ale aj protiústavný (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky).

Vychádzajúc z čl. 109 ods. 1 Ústavy, som toho názoru, že pravý opak je pravdou. Vláda nie je subjektom celkom odlišným od fyzických osôb, z ktorých sa skladá, ale vláda je subjekt tvorený funkčne identifikovanými fyzickými osobami a oddelene od nich neexistuje. Preto ten, kto hovorí (píše) o vláde, nehovorí (nepíše) o niekom inom ako o predsedovi vlády, podpredsedoch vlády a ministroch. Ak toto stanovisko podľa logiky a právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (podľa ktorého je tvorená aj právna konštrukcia právoplatného rozsudku Krajského súdu v Bratislave) nie je pravdou, potom možno položiť otázku koho treba rozumieť pod pojmom vláda? Právnickú osobu bez konkrétne vymedzeného personálneho substrátu? To by mohla byť pravda iba vtedy, ak by

v Ústave Slovenskej republiky nebol článok 109 ods. 1. Uvádzam: „mohla byť pravda“, z toho dôvodu, že by i v takomto prípade mohla obstať obhajoba názoru, že vzhľadom na realitu, že v danom čase v konkrétnom štáte je iba jedna vláda a jej personálny substrát je natoľko ojedinelý a verejne známy, že adresnosť zásahu do cti a dobrej povesti jej členov má vysoký stupeň pravdepodobnosti.

Na základe vyššie uvedených faktov a argumentov som toho názoru, že právne záväzné stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že: „...vláda je celkom odlišný subjekt od fyzických osôb, z ktorých sa skladá...“ (na základe ktorého boli formulované rozsudky neskôr prijaté) je v rozpore s článkom 109 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj s objektívne existujúcou realitou. (...)»

Sťažovateľka na základe vyššie uvedeného navrhla, aby ústavný súd „vyniesol tento ústavný nález

1. Právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. 9. 2005, ktorým sa správoplatnil rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 15. 6. 2004, ktorý bol vydaný na základe právneho názoru rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. 3. 2001 boli porušené základné ľudské práva sťažovateľky K. T. bývalej podpredsedníčky vlády SR vyplývajúce z článku 19 ods. 1 a článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a právoplatný rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. 9. 2005, ktorým sa správoplatnil rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 15. 6. 2004 sa rušia vzhľadom na rozpor s čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 109 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky sa sťažovateľke priznáva finančné zadostučinenie v sume 450.000 Sk.

4. Ukladá sa Krajskému súdu v Bratislave uhradiť sťažovateľke trovy súdneho konania“.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú

porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z petitu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv vyplývajúcich „z článku 19 ods. 1 a článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“ rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 56/05-610 z 22. septembra 2005, „ktorým sa správoplatnil“ rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 18 Ct 26/02-549 z 15. júna 2004, „ktorý bol vydaný na základe právneho názoru rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. 3. 2001“. Podstata námietok sťažovateľky spočíva v tom, že nesúhlasí s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedeným v jeho rozsudku sp. zn. M Cdo 46/00 z 27. marca 2001, podľa ktorého „vláda je subjektom celkom odlišným od fyzických osôb, z ktorých sa tento orgán skladá“, preto v napadnutých konaniach malo ísť o nedostatok „vecnej legitímácie žalobcov“, a teda aj sťažovateľky.

1. Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že z obsahu sťažnosti jednoznačne vyplýva, že podľa presvedčenia sťažovateľky porušenie čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy tkvie v nesprávnom rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. M Cdo 46/00 z 27. marca 2001, ktorý vyjadril právny názor, že „vláda je subjektom celkom odlišným od fyzických osôb, z ktorých sa tento orgán skladá“, pričom podľa názoru sťažovateľky je tento právny názor „nielen nesprávny ale aj protiústavný“.

Z obsahu predmetnej ústavnej sťažnosti však nevyplýva, že by sťažovateľka proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. M Cdo 46/00 z 27. marca 2001 podala sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Napokon v tejto sťažnosti ani neoznačila priamo za porušovateľa označených základných práv aj najvyšší súd, i keď sa domáha aj zrušenia rozsudku „Najvyššieho súdu Slovenskej republiky“ (...) „vzhľadom na rozpor s čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 109 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“. Predpokladom zrušenia rozhodnutia je však vyslovenie porušenia označených základných práv alebo slobôd.

Okrem toho treba konštatovať, že uvedený rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. M Cdo 46/00 z 27. marca 2001 nadobudol právoplatnosť 7. mája 2001, pričom sťažnosť bola na ústavnom súde osobne podaná 19. januára 2006.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým malo byť spôsobené namietané porušenie základného práva, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03).

Z uvedeného vyplýva, že predmetná ústavná sťažnosť bola podaná v čase, keď vo vzťahu k rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. M Cdo 46/00 už dávno uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd by sa preto ani nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok vo vzťahu k uvedenému rozhodnutiu najvyššieho súdu, aj keby bol najvyšší súd v predmetnej sťažnosti označený za porušovateľa základných práv sťažovateľky. To je tiež dôvod, prečo museli všeobecné sudy rešpektovať záväzné stanovisko najvyššieho súdu o nedostatku procesnej legitímácie sťažovateľky v napadnutých konaniach v zmysle ustanovenia § 243d Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého „ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný (...)“.

2. Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 18 Ct 26/02-549 z 15. júna 2004 ústavný súd pripomína, že z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto

sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha právomoc ústavnému súdu zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd občana je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

Z predmetnej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo a podala proti rozsudku okresného súdu č. k. 18 Ct 26/02-549 odvolanie a preto vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmavať postup a uvedené rozhodnutie okresného súdu, pretože jeho postup a rozhodnutie preskúmal krajský súd. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k okresnému súdu) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

2. Sťažovateľka namietala aj porušenie označených základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy aj rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 56/05-610 z 22. septembra 2005.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory

všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). Všeobecné súdy poskytujú ochranu plynúcu z citovaného článku ústavy tak, že postupujú v konaní súc viazané procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie základného práva „*vyplývajúce z článku 19 ods. 1 a článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky*“ rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 56/05-610, pričom podstata námietok sťažovateľky spočíva v tom, že tento rozsudok bol „*konštruovaný*“ na základe „*záväzných právnych názorov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky*“, s ktorými sťažovateľka nesúhlasí, pretože „*súdy nesprávne posúdili otázku aktívnej legitímácie*“.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu medzi iným vyplýva, že:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozsudku č. k. M Cdo 46/2000-446 zo dňa 27. 3. 2001, ktorým zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. 1. 2000

č. k. 21 Co 29/99-380, 21 Co 30/99 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 24. 8. 1998 č. k. 23 C 11/98-296 v spojení s opravným rozhodnutím z 16. 11. 1998 č. k. 213 C 11/98-326 a vec mu vrátil na ďalšie konanie vyslovil právny názor, že pre úspešnosť žaloby je v každom sporovom konaní jednou zo základných povinností žalobcu preukázať, že on je aktívne legitimovaný a že žalovaný je pasívne legitimovaný. V plnom rozsahu to platí aj v konaní o ochranu osobnosti - nech už v ňom má dôkaz pravdy predložiť žalobca alebo žalovaný. V danom prípade bolo teda v zmysle uvedeného povinnosťou žalobcov preukázať, že sú účastníkmi predmetného hmotnoprávneho vzťahu a že zásah (pokiaľ k nemu došlo) smeroval proti ich osobám. Povedané inak, že článok ich napadol ako fyzické osoby a že do ich osobných práv zasiahol žalovaný. Až po splnení tejto povinnosti žalobcami bolo možné pristúpiť k preukazovaniu (ne)oprávnenosti tvrdeného zásahu, (ne)pravdivosti v článku uvedených údajov a (ne)primeranosti vyslovenej kritiky. Uviedol, že predmetná časť článku „Panychída za R. R. pri múre popravy“, ktorá obsahuje slová P. T., „Toto sú prvé obeť politickej studenej vojny, ktorú vedie vláda s občanmi Slovenska“, ktorá bola podľa žalobcov orientovaná proti nim, je jednoznačná v tom smere, že sa ňou napáda vláda. Vláda je ale subjektom celkom odlišným od fyzických osôb, z ktorých sa skladá a žalobcovia nie sú z hľadiska hmotnoprávneho subjektami práva, ktoré je predmetom daného konania a nie sú teda v prejednávanej veci aktívne legitimovaní.

Odvolaací súd vzhľadom na vyššie uvedený právny názor dovolacieho súdu, ktorý je preňho aj prvostupňový súd s poukazom na 243d ods. 1 veta druhá O. s. p. platného a účinného do 31. 8. 2005 záväzný, dospel k záveru, že prvostupňový súd vecne správne rozhodol, keď návrh vzhľadom na nedostatok aktívnej legitimácie žalobcov zamietol.»

Uvedený výklad krajského súdu nie je možné považovať za odporujúci čl. 46 ods. 1 ústavy. V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, pričom poukázal na to, že pri svojom rozhodovaní bol viazaný právnym názorom najvyššieho súdu zakotveným v jeho rozsudku sp. zn. M Cdo 46/2000, ktoré rozhodnutie ani sťažovateľka nenapadla účinnými právnymi prostriedkami nápravy.

V každom prípade tento postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu - vzhľadom na okolnosti danej veci - nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným, aj keď právna argumentácia sťažovateľky je vo viacerých aspektoch skutočne náležitá. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd aj keby nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánom zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Pokiaľ z obsahu sťažnosti vyplýva, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu malo dôjsť aj k porušeniu práva sťažovateľky vyplývajúceho z čl. 19 ods. 1 a z čl. 46 ods. 1 ústavy, treba dodať, že práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, porušenie ktorého sťažovateľka namieta, sa možno domáhať len v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ústavy). Z napadnutého rozhodnutia krajského súdu však vyplýva, že sťažovateľka neuplatnila svoje práva v medziach zákona pred všeobecnými súdmi, preto k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 19 ods. 1 v danom prípade ani nemohlo dôjsť.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2006